

Prikaz knjige:

Dekleva B.:

Ekstazi in plesne droge

(Društvo za razvijanje prostovoljnega in preventivnega dela in Pedagoška fakulteta, Ljubljana, 1999, 199s.)

Gorazd Meško

Gorazd Meško,
dr. soc. ped.,
Visoka
varnostno
policijska šola,
Kotnikova 8,
1000 Ljubljana.

V slovenskem prostoru je nastalo novo delo z naslovom *Ekstazi in plesne droge* pisca Bojana Dekleve. Delo je otrok treh »pokroviteljev« – Društva za razvijanje prostovoljnega in preventivnega dela, Pedagoške fakultete v Ljubljani in Zavoda za odprto družbo. Avtor obravnava zanimivo problematiko v zvezi z uživanjem ekstazi-ja in t.i. plesnih drog.

Znanstveno-raziskovalno delo uglednega avtorja je dobro zasnovano in že na začetku si lahko bralec obeta veliko zanimivih in koristnih informacij o zgodovini in različnih vidikih uporabe ekstazija, razširjenosti njegove uporabe, značilnostih in učinkih, vzorcih in stilih ter preventivnih ukrepih, saj so v kazalu nanizane teme, ki danes zanimajo skoraj vsakogar.

Zanimivost navedenega dela dvigujejo tudi vključene recenzije – treh, ki so jih napisali trije znani strokovnjaki in ene anonimne recenzentke. Recenzije neanonymnih recenzentov so pozitivne in spodbudne, medtem ko je recenzija anonimne recenzentke zelo kritična. Moram reči, da se v oceni dela oz. raziskovalnega poročila lahko delno strinjam z vsemi recenzenti.

Avtorju je treba priznati, da se je lotil problema na izviren način (po Flakerjevi raziskavi o drogah in nasilju, 1991) in kljub

očitkom anonimne recenzentke (ponovno) zaoral ledino na področju preučevanja nekaterih problemov v zvezi z drogami - ekstazijem in njegovo uporabo v slovenski družbi.

Vsakemu delu je mogoče očitati metodološke pomanjkljivosti in gotovo ni dela na področju družboslovja, ki bi zadovoljilo vse bralce in ne bi zbuja lo pomislekov, dilem, nadaljnjih dvomov o subjektivnosti in objektivnosti raziskovalcev. Poleg tega obstaja dilema, ali verjeti »resnici« ljudi, ki živijo življenje in ga interpretirajo glede na svoje sposobnosti, možnosti, ali je bolje slediti cilju zanesljivega in veljavnega raziskovanja, ki pa je na področju kvalitativnih raziskovalnih metod zelo pogojen z raziskovalčevo subjektivnostjo. Reprezentativnost študij primerov je tudi posebno vprašanje, o katerem je mogoče razpravljati – lahko se izkaže, da je primer specifičen ali pa da je pravzaprav eden izmed mnogih enakih. »Tveganje« glede posploševanja sprejme in o tem tudi kritično razmišlja avtor sam (s. 167).

Bojan Dekleva pravzaprav tudi sam razmišlja o lastnem položaju, ki je nekako na sredi med uporabniki/uživalci drog in politiko (s.37). Ugotavlja, da je »nekdo vmes« in je, če sem prav razumel, njegovo poslanstvo, njegova naloga seznaniti nosilce politik, da bodo družbeno stvarnost (v tem primeru glede ekstazija in plesnih drog) sprejeli tako kot dejansko je, ne pa kot si jo idealno predstavljajo.

Vpliv znanosti na politiko in narobe je bila ena izmed glavnih tem letošnje britanske kriminološke konference. Razprava je iskala odgovore na pomisleke in dileme glede vpliva kriminologije na različne vrste politike, ali »delati« raziskave, ki so same sebi namen, ali koristiti družbi, skupnosti, soseski, graditi prihodnost ipd. Profesor Geoffrey Pearson, urednik *The British Journal of Criminology*, je ugotavljal, da so kriminološke raziskave pomembno vplivale na dogajanja v angleški družbi (kot tudi dogajanja v družbi na raziskovalne interese in potrebe politike). Naivno bi bilo namreč pričakovati, da bi takšne vrste znanost popolnoma ločili od socialne, kriminalne in še kakšne politike. Sporočilo torej glasi, da vsakdo, ki raziskuje na takšnih področjih, hote ali nehote vpliva na družbeno dožemanja realnosti bralcev njegovega ali njenega dela.

Pričujoče delo je kakovosten prispevek k boljšemu razumevanju obravnavane problematike in je po moji oceni usmerjeno bolj v »zmanjševanje škode« kot v katero koli drugo smer reševanja problemov v zvezi z drogami. Kljub nekaj ostrim kritikam anonimne recenzentke menim, da je delo pomemben prispevek k slovenski (kriminološki) socialnopedagoški

fenomenologiji in tipologiji, ki pa jo bo treba še naprej razvijati in podrobneje spoznavati.

Naj še *Ekstazi in plesne droge* na kratko primerjam s knjigo *Understanding drugs – A Handbook for Parents, Teachers and Other Professionals* (Razumevanje drog – priročnik za starše, učitelje in druge strokovnjake), ki je ta trenutek ena izmed najbolj prodajanih angleških knjig o drogah. Angleška avtorja sta se lotila predstavitve droge s kratkim opisom glavnih značilnosti droge in uživalcev. Predstavljata način izdelave droge, obliko in prostor droge v družbi, trgovanje z drogo, ceno droge, zakonodajne vidike, načine uporabe droge, učinek uporabe, učinke pri prekomerni uporabi droge, raven strpnosti do droge, možnosti za odvisnost, odvajanje, sleng glede imen drog ter uporabe droge.

Razlogi za uporabo/uživanje ekstazija so po angleških avtorjih želja po občutkih eforije, sociabilnosti in empatije. Prihaja tudi do halucinogenih sprememb v zaznavi okolice. Uživanje vpliva na občutke moči in vzdržljivosti ter spolnega vzburljenja. Na drugi strani pa so z ekstazijem povezani problemi, ki se kažejo v osebnostnih spremembah, spremenljivem razpoloženju in vzdražljivosti, prizanesljivost in psihična odvisnost, mišični krči in smrt, bruhanje in slabost, poškodbe srca, prekomerna telesna temperatura in dehidracija, visok krvni tlak ter poškodbe ledvic in jeter (s. 122).

Slovenska raziskava ponuja nekaj več, tudi poglede »z druge strani«, ki so pogosto zanemarjeni. Raziskava uglednega slovenskega kriminologa in socialnega pedagoga s sodelavci predlaga tudi nekaj preventivnih ukrepov, ki naj bi bili: informiranje splošne javnosti (pri čemer ne bi bilo slabo razčleniti prikazovanja problemov v zvezi z drogami v medijih), vključevanje teme o (sintetičnih) drogah v šolske izobraževalne programe (seznanjanje tako učiteljev kot učencev!), intervencije z mladimi poizkuševalci drog in nudenje informacij, podpora in svetovanje uporabnikom na (plesnih) scenah (s.21), saj se je do sedaj (na zahodu) pokazalo, da je bila večina preventivnih ukrepov le kampanjske narave in posledica t.i. moralne panike – pretiranega odzivanja na razraščujoči se problem drog, kriminalitete in podobnih nezaželenih družbenih pojavov.

Ekstazi in plesne droge je pomembno delo v slovenski socialno pedagoški in kriminološki znanosti, saj na zanimiv in bralcu prijazen način prikazuje nekatere probleme, značilnosti in posamične primere, povezane z uživanjem drog, posebej ekstazija. Pokaže pa tudi, da uživanja drog ni mogoče prezreti v družbeni stvarnosti ali ga obravnavati kot popolnoma

ločen pojav. In če upoštevamo kritične pripombe anonimne recenzentke glede uporabljenih raziskovalnih metod in drugega, je vrednost dela v spodbujanju refleksije strokovnjakov in drugih ljudi o problematiki v zvezi z drogami.

Literatura

Emmett, D., Nice, G. (1998). *Understanding Drugs – A Handbook for Parents, Teachers and Other Professionals*. London: Jessica Kingsleys Publishers, 318 s.